

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЮВАЛЬНОЇ ЗДАТНОСТІ ВІВЦЕМАТОК ТА ДИНАМІКА РОСТА МОЛОДНЯКУ РІЗНИХ ПОРІД

Бєлогурова В.І., к. с.-г. н.,

Ладиш І.О., д. с.-г. н.,

Сметанкіна В.Г.

Луганський національний аграрний університет, м. Луганськ

***Анотація.** Досліджували фізіологічні показники овець різних порід їх відтворювальну здатність, динаміку росту одержаного від них молодняку. Вівці усіх порід зберегли в межах норми фізіологічні значення температури, пульсу і дихання. Вівцематки завезених порід і їх нащадки проявили притаманну цим породам відтворювальну здатність. В нових природно-кліматичних умовах ягнята цигайської і гіссарської порід народжуються міцними і досить великими, найменшими - їх однолітки романівської породи, але достатньо великими як для цієї породи. Така ж тенденція залишається і в подальшому. Найбільша швидкість росту у ягнят цигайської та гіссарської порід, а найменша – у романівської.*

***Ключові слова:** порода, вівцематки, вихід ягнят, відтворювальна здатність, збереженість ягнят.*

Актуальність проблеми. У вівчарстві рівень і ефективність виробництва продукції в значній мірі визначається показниками відтворення вівцематок і збереженістю одержаного молодняку. Так, вівцематка з двома ягнятами на кожний кілограм виробленої баранини витрачає корму на 35-50% менше, ніж матка з одним ягням [1].

За останні 15-20 років в галузі вівчарства відбулося різке скорочення виробництва вовни, дістичного м'яса ягнятини і молоді баранини, бринзи, шубно-хутрової сировини, каракулю. Стримуючими факторами цього стали вкрай незадовільний стан з відтворенням поголів'я овець, отриманням та вирощуванням ягнят в період підсису і, як наслідок, зростання витрат у технологічних процесах [2].

Ключовим моментом у збільшенні продуктивності тварин і зниженні її собівартості є ефективне відтворення стада, яке визначає не тільки кількісний і якісний ріст поголів'я, але дозволяє активно впливати на собівартість і рентабельність одержуваної продукції [3]. Рівень відтворювальних якостей овець значною мірою визначає ефективність розвитку галузі вівчарства [4].

На сучасному етапі підвищення конкурентоспроможності вітчизня-

ного вівчарства пов'язане як із збільшення чисельності поголів'я овець, так і з розведенням високопродуктивних порід овець, добре пристосованих до конкретних природно-кліматичних умов.

Життєздатність породи при її адаптації більшою мірою зумовлена відмінностями кліматичних і господарських умов ареалу її попереднього та нового місця розведення [5].

У зв'язку з вищевикладеним, нами була поставлена мета дослідити відтворювальну здатність вівцематок різних порід та динаміку роста одержаного від них молодняка.

Матеріал і методика дослідження. За останні роки в Луганську область завезені вівці багатьох порід різного напрямку продуктивності. Науково-дослідну роботу з питань відтворювальної здатності вивчали на вівцях цигайської, романівської, гіссарської та асканійської тонкорунної порід. Остання районована для Луганської області.

Вівці вказаних порід завезені також в навчально-науковий аграрний комплекс Луганського національного аграрного університету «Колос» (ННВАК ЛНАУ «Колос») протягом 2006-2007 р. В подальшому розширення стада овець відбувалося за рахунок власного відтворення. Вівці всіх порід є однолітками і утримувалися в одній отарі в однакових умовах годівлі. Парування природне, гаремне. Для його проведення збудовано 6 ізольованих загонів. Вирощування молодняка проводили в умовах, що склалися в господарстві.

Зоотехнічний контроль і методи досліджень загальноприйняті – зоотехнічні (відтворювальні якості, динаміка росту), клінічні (температура тіла, пульс, частота дихання), статистичні (біометричне опрацювання експериментальних даних), аналітичні (огляд літератури, узагальнення результатів. Умовні позначення вірогідності різниці: * $P > 0,95$; ** $P > 0,99$; *** $P > 0,999$).

Результати досліджень. Фізіологічні показники, тобто показники норми – предмет дискусії фахівців ветеринарної медицини, біохіміків та фізіологів, бо категорія «норма» завжди зіставляється з поняттям про здоров'я людини і тварин. У найбільш спільному плані здоров'я, або фізіологічний стан, або норма - це форма існування організму, при якій його структура і функції відповідають один одному, а система регуляції цього взаємозв'язку на різних рівнях дає можливість повністю реалізувати генетичний потенціал тварин в конкретних умовах зовнішнього середовища. Норма визначається комплексом показників, які характеризують функціональний стан організму в конкретних умовах.

Вікова динаміка фізіологічних, біохімічних і імунологічних показників у тварин в ранній період життя відображає адаптаційно-компенсаторні процеси становлення організму, формування динамічної постійності внут-

рішньої середи, званої гомеостазом.

Встановлено, що вівці усіх досліджених порід зберегли в межах норми фізіологічні значення температури, пульсу й дихання (табл. 1)

Талиця 1

Фізіологічні показники овець різних порід

Порода	Температура тіла, 38,5-40°C	Частота пульсу за 1 хв, 70-80	Частота дихання за 1 хв, 16-30
Завезені тварини			
Асканійська	38,6 ± 0,24	70 ± 4,41	24 ± 2,10
Цигайська	38,5 ± 0,43	72 ± 3,72	22 ± 2,20
Гіссарська	38,5 ± 0,14	71 ± 5,41	30 ± 2,00
Романівська	38,5 ± 0,30	70 ± 4,33	26 ± 3,50
Нащадки завезених тварин			
Асканійська	38,6 ± 0,23	71 ± 5,30	22 ± 1,30
Цигайська	38,5 ± 0,52	72 ± 2,60	23 ± 1,71
Гіссарська	39,0 ± 0,22	74 ± 3,30	30 ± 2,50
Романівська	38,7 ± 0,12	71 ± 4,20	26 ± 1,44

В природно-кліматичних умовах ННВАК ЛНАУ «Колос» вівцематки завезених порід, а також їх нащадки, проявили притаманну цим породам відтворювальну здатність (табл. 2)

В цілому, серед досліджуваних порід, кращі показники відтворювальної здатності у романівських овець. Одержано ягнят за одне ягніння 2,38 гол., на другому місці – гіссарська порода – 1,66 гол, на третьому – асканійська – 1,38 гол., і найменший, але достатньо високий, цей показник у вівцематок цигайської породи – 1,29 гол.

Таблиця 2

Відтворювальні якості вівцематок

Порода	Кількість ягнвнь	Одержано ягнят, гол					Одержано ягнят за одне ягніння		Збереженість ягнят, %	
		усього		баранців		ярок		усього		у т.ч. живих
		гол	%	гол	%	гол	%			
Асканійська	8	11	27,3	3	27,3	8	72,7	1,38	1,38	100,0
Цигайська	28	36	45,0	16	45,0	20	55,0	1,29	1,11	86,1
Гіссарська	29	48	45,8	22	45,8	26	54,2	1,66	1,62	97,9
Романівська	16	38	50,0	19	50,0	19	50,0	2,38	2,1	86,8

Це, на наш погляд, пояснюється задовільною адаптацією овець цигайської і гіссарської порід і дещо гіршою романівської.

При однакових умовах годівлі та утримання ягнята всіх порід характеризувалися неоднаковою життєздатністю. Збереженість ягнят в підсис-

ний період по асканійській породі склала 100%. Достатньо високий цей показник по гіссарській породі – 97,9%. Щодо цигайської і романівської порід, то у них найбільший відхід ягнят. Збереженість ягнят склала відповідно 86,1 і 86,8%. При цьому слід відзначити, що відхід цих ягнят відбувся при народженні, або за першу добу життя. Сталося це уночі і пов'язане, можливо, з недоглядом під час ягніння

Жива маса ягнят при народженні вказує на нормальний їх розвиток в утробний період та в залежності від породи коливається від $4,8 \pm 0,11$ кг у цигайської до $3,02 \pm 0,13$ кг у романівської, гіссарська порода займає проміжне положення з показником $4,24 \pm 0,09$ кг (табл.3).

Найбільшими народжуються ягнята цигайської породи їх жива маса склала $4,8 \pm 0,11$ кг, а найменшими – ягнята романівської породи $3,02 \pm 0,13$ кг (тип народження – двійні та трійні).

Таблиця 3

Динаміка живої маси молодняка в розрізі генетико-екологічних генерацій, кг ($M \pm m$)

Порода	Вік, міс.			
	n	При народженні	При відлученні	12 міс
Асканійська	11	$3,86 \pm 4,0$	$23,50 \pm 0,91$	$38,8 \pm 1,62$
Цигайська	36	$4,8 \pm 0,11^{**}$	$25,39 \pm 0,82^{**}$	$46,9 \pm 1,22$
Гіссарська	48	$4,24 \pm 0,09$	$21,42 \pm 0,68$	$44,5 \pm 2,96$
Романівська	38	$3,02 \pm 0,13^{***}$	$18,05 \pm 0,47^{***}$	$35,8 \pm 2,8$

В цілому ягнята романівської породи за показниками живої маси вірогідно поступаються ягням цигайської і гіссарської порід в усі вікові періоди. Різниця між ягнятами цигайської і гіссарської породами на користь цигайської, також вірогідна.

У підсисний період найбільша швидкість росту була у ягнят цигайської породи – 172 г проти 125 г у романівської і 143 г у гіссарської.

Висновки

1. Вівці усіх порід зберегли в межах норми фізіологічні значення температури, пульсу і дихання.

2. Вівцематки завезених порід і їх нащадки проявили притаманну цим породам відтворювальну здатність. За одне ягніння від романівської породи одержано – 2,38, гіссарської – 1,62 і асканійської – 1,38, цигайської – 1,29 ягнят.

3. В нових природно-кліматичних умовах ягнята цигайської і гіссарської порід народжуються міцними і досить великими, найменшими їх однолітки романівської породи, але достатньо великими як для цієї породи. Така ж тенденція залишається і в подальшому. Найбільша швидкість росту

у ягнят цигайської та гіссарської порід, а найменша – у романівської.

Література

1. Ерохин А.И. Некоторые особенности биологии воспроизведение у романовских овец / А.И. Ерохин, Е.А. Карасев, С.А. Ерохин. // Овцы, козы, шерстное дело. – №1. – 2010. –С.21-25.

2. Попов М.Ф. Кількісні і якісні втрати при відтворенні овець та технологічний спосіб їх скорочення. /М.Ф. Попов, О.Д. Горлова, В.С. Яковчук. //Наук. Вісник. Асканія –Нова. – Вип 3. – 2010.- С.130-137.

3. Аксенова В.П. Биотехнология репродукции в интенсификации воспроизводства овец и коз / П.В. Аксенова, М.М. Айвазов, А.И. Клименко.//Селекционные и технологические аспекты повышения конкурентоспособности животноводства. – Зерноград, 2012. –С. 240 -243.

4. Нежлукченко Н.В. Відтворювальні якості та адаптаційна здатність ліній овець таврійського типу асканійської тонкорунної породи: автореф. Дис.. на здобуття ступеня канд. с.-г. наук: спец. 06.02.01 – розведення та селекція тварин. – Н.В. Нежлукченко. Миколаїв, 2013. – 20 с.

5. Микитюк В.В. Науково-практичне обґрунтування акліматизації овець породи новозеландський корідель у степовій зоні України: автореф. Дис. на здобуття ступеня доктора с.-г. наук: спец 06.02.01 – розведення та селекція тварин. – В.В. Микитюк. Чубинське, 2009. -36с.

ОСОБЕННОСТИ ВОСПРОИЗВОДИТЕЛЬНОЙ СПОСОБНОСТИ ОВЦЕМАТОК И ДИНАМИКА РОСТА МОЛОДНЯКА РАЗНЫХ ПОРОД

Белогурова В.И., к.-с.-г.-н.,

Ладыш И.А. д. с.-г.н., Сметанкин В.Г.

Луганский национальный аграрный университет, г. Луганск

Аннотация. Исследовали физиологические показатели овец разных пород их воспроизводительную способность, динамику роста полученного от них молодняка. Овцы всех пород сохранили в пределах нормы физиологические значения температуры, пульса и дыхания. Овцематки завезенных пород и их потомки проявили присущую этим породам воспроизводительную способность. В новых природно-климатических условиях ягнята цыгайской и гиссарской пород рождаются крепкими и достаточно большими, маленькими их сверстники романовской породы, но достаточно большими как для этой породы. Такая же тенденция остается и в последующем. Наибольшая скорость роста у ягнят цыгайской и гиссарской пород, а наименьшая - в романовской.

Ключевые слова: порода, овцематки, выход ягнят, воспроизводительная способность, сохранность ягнят.

FEATURES OF REPRODUCTIVE ABILITY OF
EWES AND DYNAMICS OF GROWTH OF YOUNG
IN DIFFERENT SPECIES

Belogurov V.I., candidate of agricultural science,

Ladysh I.A., doctor of agricultural science,

Smetankyna V.G. master degree student

Lugansk national agrarian university

Abstract. The physiological indices of different breeds of sheep, their reproductive capacity, growth patterns of lambs obtained from them have been investigated. The ewes of all breeds kept physiological parameters of temperature, pulse and respiration within the norm. The ewes of the imported breeds and their offspring showed reproductive abilities characteristic for the above species. In the new climatic conditions the lambs of Tsigay and Hissar breeds were born strong and large enough, the lambs of Romanovskaya breed were born small, but large enough for this breed. The same trend was also at the weaning. The highest growth rate was in lambs of Tsigay and Hissar breeds, and the lowest - in lambs of Romanovskaya breed.

Key words: breed, ewe, lambs, reproductive ability, survival of lambs.
